

FÖR EN DEMOKRATISK OCH OBEROENDE FACKFÖRENINGSRÖRELSE!

Resolution antagen av KAF:s sjunde kongress oktober 1980. Som bakgrund till resolutionen kan med fördel studeras KAF:s fackliga kursbok "För en kämpande fackföreningsrörelse" och KAF:s kvinnofackliga handlingsprogram "Kvinnorna i facket, facket för kvinnorna!" som antogs av Centralkommittén 1979.

INNEHÅLL:

1. För en demokratisk och oberoende fackföreningsrörelse
2. Fackföreningarna — klassorganisationer
3. Klassarbetspolitik och byråkratisering
4. Den fackliga demokratin och oberoendet urgröps
5. Några nödvändiga åtgärder
 - Inga bojor på fackföreningarna
 - Mot den byråkratiska centraliseringen
 - Avskaffa fraktionsmonopolet
 - Avskaffa det byråkratiska funktionärsväldet
 - Bryt isoleringen av vissa medlemsgrupper

FÖR EN DEMOKRATISK OCH OBEROENDE FACKFÖRENINGSRÖRELSE!

Den hårdnande kristiden under 80-talet kommer att drabba de arbetande människorna hårt. SAF:s och den borgerliga regeringens försök att pressa ner realinkomsterna, urholka sjukförsäkringen och den sociala servicen, nedskärningarna inom de viktiga industrinäringarna — är endast de första stegen i att söka tvinga arbetarbefolkningen att betala aktieägarnas vinstanspråk.

Om inte de förbättringar som vunnits under de senaste decennierna ska gå förlorade måste arbetarna sluta leden till försvar av sina intressen.

Det viktigaste redskapet för detta försvar är **fackföreningarna!** Här samlas de arbetande i en gemensam organisering över partigränser och andra skiljelinjer inom arbetarklassen. De fackliga organisationerna kan därför utgöra den naturliga samlingspunkten för kampen mot arbetsköparoffensiven och kristiden.

Idag ligger dock ett stort hinder i vägen för detta: medlemmarna kontrollerar inte sina egna organisationer! Makten över fackföreningsrörelsen ligger hos den socialdemokratiska fackbyråkratin som strävar efter att anpassa rörelsen till samförståndslösningar med kapitalintressena.

Föreliggande resolution beskriver hur arbetarna långsamt berövades inflytandet över den fackliga verksamheten, hur den socialdemokratiska ledningen befäste sin ställning och hur fackföreningsrörelsen kom att få sitt oberoende inskrivet i ett nät av anti-fackliga lagar och avtal.

Men, resolutionen anger också en väg framåt: hur fackföreningarna åter kan göras till vapen i medlemmarnas händer! De socialdemokratiska ledarna kunde endast anpassa facket till klassarbetspolitiken genom att beröva medlemsmassorna kontrollen över verksamheten, framförallt över stridsåtgärderna. Vägen att besegra klassarbetspolitikerna inom fackföreningsrörelsens ledning är att kämpa för att medlemmarna återtar makten över det fackliga arbetet — på alla nivåer.

För många arbetare, kanske framförallt inom den unga generationen, framstår den byråkratiserade fackföreningsrörelsen mer som "försäkringsbolag" än som kamporgan. Det skärpta kristidstrycket under det kommande decenniet tvingar dock alltfler att söka sig till sina etablerade organisationer för att söka använda dem för de syften de en gång skapades. Motsättningarna mellan massan av medlemmar som vill sätta hårt mot hårt för att försvara sina intressen och den klassarbetande byråkrati som förlamar organisationerna, kommer att skärpas.

Kommunistiska Arbetarförbundets medlemmar kommer att finnas i främsta ledet för att omvandla fackföreningarna till klasskampsorganisationer — helt styrda av medlemsmassorna. Resolutionen "För en demokratisk och oberoende fackföreningsrörelse!" anger vägen för detta arbete.

Fackföreningarna — klassorganisationer

Fackföreningarna bildades en gång som ett resultat av de erfarenheter som den framväxande arbetarklassen erövrade på 1800-talet genom sina spridda och spontana försvarsaktioner mot dåtidens kapitalister, fr a kring löne- och arbetstidsfrågor.

Ur dessa erfarenheter växte så småningom insikten fram om behovet av att sammansluta arbetarna i gemensamma och bestående organisationer. Gemensamma för alla arbetare för att stärka enheten och upphäva splittringen och konkurrensen inom klassen; bestående för att försvara och befästa uppnådda resultat och förbereda kommande strider.

Ursprungligen bildades alltså fackföreningarna i och genom proletariatets klasskamp för att på daglig basis kunna försvara och tillvarata en klass', arbetarklassens, intressen gentemot en annan klass, kapitalisterna. De skapades **av** arbetarna själva och **för** arbetarna.

De var med andra ord former för arbetarklassens självorganisation som klass —

oberoende av och i motsättning till kapitalisterna.

Och häri ligger fortfarande den **grundläggande** naturen hos arbetarnas fackföreningar, trots den utveckling, eller urartning, som de genomgått fram till dagens organisationer — bakbundna och förlamade av klasslagar och ledningens klassarbete, nedtyngda och förstelnade av byråkrati och toppstyrd centralisering. Från att ha uppstått som arbetarnas egna organisationer för deras dagliga klasskamp mot kapitalisterna, är fackföreningarnas historia sedan dess en historia om den klassarbetande byråkratins utveckling i arbetarnas massorganisationer.

Denna utveckling är nödvändig att förstå — för att kunna hejda den och för att kunna återupprätta fackföreningarnas oberoende till kapitalisterna och den borgerliga staten. För att återupprätta organisationernas inre demokrati.

Klassarbetspolitik och byråkratisering

Hur kunde de arbetandes fackföreningar omvandlas från de ursprungliga kamporganisationerna till dagens byråkratiskt kontrollerade apparater?

De svenska fackföreningarna byggdes upp under 1880-90-talet och centraliserades tidigt i förbund. Den stora tillväxten av industriarbetarklassen skedde inte förrän under 1800-talets sista decennium och kring sekelskiftet. När massorna av första-generationsproletärer strömmade in i industrin anslöt de sig till redan befintliga fackliga organisationer. Där hade en stor del av kontrollen över den fackliga verksamheten redan koncentrerats till förbundsledningarna. Den ökande organisatoriska styrkan möjliggjorde för förbundet att anställa en stab av funktionärer som på heltid kunde ägna sig åt det fackliga arbetet. När dessa funktionärer, till följd av rörelsens tillväxt, kunde skaffa sig materiella privilegier från sin verksamhet och i ökande grad frigöra sig från medlemsmassornas kontroll, hade de första fröna sått för den fackliga byråkratins utveckling.

Vid tiden för de första fackföreningarnas uppkomst i Sverige inleddes också arbetet på att formera ett politiskt parti för arbetarklassen här i landet. Den fackliga kampen var inte nog. Arbetarklassen måste också organisera sig för att ta över samhällsmakten och avskaffa kapitalismen - grundvalen för utsugningen. Denna insikt omfattades tidigt av de fackligt organiserade arbetarna. År 1889 bildades det Socialdemokratiska Arbetarepartiet (SAP) på ”klasskampens och socialismens grund”, som det hette i kallelsen till grundningskonferensen.

Förutom arbetare ur olika fackliga organisationer deltog även radikala och socialistiska intellektuella av borgerlig och småborgerlig härkomst i uppbygget av arbetarpartiet. Flera av dessa, som Hjalmar Branting, hade anslutit sig till arbetarrörelsen från den liberala rörelsen. Deras skolning i marxismen var bristfällig. Så även deras förankring i arbetarklassen och därmed också deras förståelse för de arbetande massornas verkliga livsbetingelser och djupaste behov. De var socialister, men de kom inte ur arbetarmassornas led. De kunde aldrig fullt ut frigöra sig från sin klassmässiga bakgrund, dess livsmönster och tänkande. De kom att representera ett icke-proletärt inflytande som redan tidigt starkt har präglat arbetarrörelsen och dess ledarskap i detta land.

Här låg den andra källan till framväxten av det klassarbetande ledarskiktet inom fackföreningsrörelsen.

I avsaknad av en facklig riksorganisation anslöts till en början de fackliga organisationerna direkt till det socialdemokratiska partiet. De socialistiska intellektuella, som redan från början hade ett starkt inflytande över partiets politik, kom genom fackföreningarnas anslutning till partiet att i hög grad påverka fackföreningsrörelsens vidare utveckling.

När den fackliga Landsorganisationen — LO — bildades nio år senare 1898, skedde detta på initiativ av partiet.

Även om Landsorganisationens klassmässiga grund var alltigenom proletär kom det småborgerliga inflytandet inom LO att redan från början ge sig tillkänna i dess ledning. Inte bara indirekt genom partiets starka inflytande över LO, utan också direkt genom att företrädare för detta småborgerliga

socialistiska tänkande tog plats även i den fackliga rörelsens ledning.

Ur dessa två källor, det växande skiktet av funktionärer och de intellektuella från småbourgeoisin som anslutit sig till arbetarrörelsen, utvecklades under årtiondenas lopp den klassamarbetande byråkrati som så kommit att präglade fackföreningsrörelsen.

Det oberoende till kapitalisterna och borgarklassen, den massaktivitet och levande inre demokrati som kännetecknade arbetarklassens ursprungliga fackliga organisationer har allt eftersom tvinat bort. Det har ersatts med klassarbete och samförstånd, passivitet bland medlemmarna och toppstyrd centralisering av verksamheten och organisationerna.

I takt med denna utveckling, som en del i och påskyndare av den, har ett privilegierat skikt vuxit fram inom fackföreningsrörelsen. Det är ett skikt med egna särintressen som skiljer sig från arbetarnas såväl omedelbara som långsiktiga intressen. Det har privilegier och förmåner som står i motsättning till en konsekvent kamp för de arbetandes behov.

Från att ha varit en klasskamp kring motsatta intressen för arbetarnas Främsta vapen var den kollektiva styrkan på verkstadsgolvet, har den Fackliga verksamheten allt mer kommit att gälla ett fåtals överläggningar med kapitalisterna utifrån gemensamma grundvärderingar och bak-?m lyckta dörrar i bolagsrummen.

Detta fåtal har allt mer avskilts från klassen, i såväl levnads- som tankesätt. De blir förtrogna med borgarens livsmönster och fjärras från sina forna arbetskamraters levnadsvillkor. De tillbringar större tid med klassfiendens företrädare än med arbetarkollektivet. De lever mer på samma ekonomiska och sociala villkor som bolagsdirektörerna än som arbetarklassen. Och för detta liv uppbär de höga löner, traktamenten och andra bidrag som ger dem inkomster högt över den vanlige arbetarens. De har, kort sagt, kommit upp sig — ekonomiskt, socialt och statusmässigt. De har, genom de möjligheter till socialt uppåtstigande som dagens fackföreningsrörelse erbjuder, fått egna materiella och sociala särintressen. Dessa förmåner och privilegier är det borgerliga samhällets frukter, den byråkratiska fackföreningsrörelsen under socialdemokratins klassarbetsstyre är vägen dit.

Detta är det speciella kännetecknet för denna arbetarbyråkrati: dess särintressen och möjligheterna att tillgodose dem är beroende av såväl det kapitalistiska samhällets fortbestånd som — i en viss mening — starka arbetarorganisationer!

Med kapitalismens utveckling och uppkomsten av de stora monopolen under 1900-talets första decennier ökade behoven från borgarklassens sida att kunna kontrollera de fackliga organisationerna. I kampen om marknaderna hade kapitalisterna inte råd med en självständig fackföreningsrörelse som utgjorde en osäkerhetsfaktor för produktionen, frakter och leveranser. Den stora insatsen av kapital i den moderna industrin, den hårdnande konkurrensen och det ökade beroendet av världsmarknaden tvingade de ledande kapitalistkretsarna att planera produktionens alla led. Även fackföreningsrörelsens självständighet måste undanröjas och den fackliga verksamheten kunna inordnas i bolagens planer. Inga störningar kunde tillåtas av produktionen.

Borgarklassen strävade därför efter att begränsa och kringskära den självständiga fackliga aktiviteten i så hög grad som möjligt. Här fick man hjälp av ledningen för fackföreningsrörelsen. Den var inte beredd att äventyra sin ställning genom att anförda organisationerna i konfrontation med kapitalintressena.

Den växande byråkratin har under årtiondenas lopp och i allt större utsträckning sålt ut fackföreningarnas oberoende till kapitalet, borgarklassen och dess stat. Detta har fr a skett genom att godta och, inte minst, medverka till en omfattande antifacklig klasslagstiftning och genom att på grundval av denna lagstiftning ingå i en mängd samförståndsavtal och upprätta olika samarbetsorgan.

En förutsättning för denna utförsäljning av fackföreningarnas oberoende har varit — och är! — byråkratins fullständig kontroll över medlemmarna. Denna kontroll har kunnat säkerställas bara

genom en exempellös toppstyrning och centralisering av de fackliga organisationerna, vars andra sida har inneburit att den inre fackliga demokratin krossats.

Den fackliga demokratin och oberoendet urgröps

Vissa årtal och situationer står som milstolpar på denna utvecklings väg - från oberoende och demokratiska organisationer för de arbetandes klasskamp, till klavbundna och odemokratiska institutioner för byråkratins klassamarbete. Vi kan här också se hur den antifackliga lagstiftningen, byråkratins framväxt och klassamarbete och bristen på inre demokrati i de fackliga organisationerna hänger nära samman.

- **1906** godtog LO-ledningen den s k **decemberkompromissen**. I denna erkände arbetsgivarna fackföreningarna genom att medge dem rätten att teckna kollektivavtal för medlemmarna. I gengäld erkände LO arbetsgivarens rätt att ensam anställa och avskeda arbetare samt leda och fördela arbetet.

Genom att erkänna arbetsgivaren denna rätt, förband sig LO i princip att inte gå utöver rena lönefrågor i den fackliga kampen. Arbetarnas möjlighet att genom sina fackliga organisationer ifrågasätta och ta kamp mot kapitalets makt över arbetet hade LO därmed förhandlat **bort**.

- Efter nederlaget i storstrejken **1909** accepterade LO-ledningen **principen om riksavtal** mellan LO och arbetsgivarföreningen, SAF. Om det hade varit en kampvillig ledning för fackföreningsrörelsen som tvingat igenom riksavtalsprincipen, så hade den kunnat vara en metod för att ena hela klassen och samla dess kollektiva styrka bakom oeftergivliga krav i enlighet med hela klassens ekonomiska intresse. D v s en metod att stärka arbetarnas kamp genom att centralisera den.

Men principen om riksavtal blev i den klassamarbetande, socialdemokratiska LO-ledningens händer i stället en metod för att förhindra en lokal lönekamp. Riksavtalet blev en s k norm för hela fackföreningsrörelsen och har sedan fungerat enligt principen "hit, men inte längre".

- **1928** kom så **lagen om kollektivavtal och arbetsdomstol**. Med den låsen framtogs fackföreningsrörelsen och deras medlemmar sitt mest be->rövade och främsta stridsmedel: strejken.

Kollektivavtalslagen gav avtal mellan LO och SAF laga kraft. Ett brott mot ingånget avtal blev därmed ett lagbrott och alltså straffbart! I och med att lagen också förbjöd fackföreningarna att vidta stridsåtgärd under den tid som ett avtal gäller, så blev det följaktligen straffbart för arbetare att under motsvarande tid försvara sig mot kapitalisterna genom t ex strejkaktioner.

För att skippa "rättvisa" enligt denna lag inrättades **Arbetsdomstolen (AD)** efter mönster från det fascistiska Italien. I denna domstol sitter än idag representanter för LO, arbetarnas fackföreningar, tillsammans med kapitalets företrädare och tre s k opartiska ledamöter. De dömer arbetare som tvingas ut i strejk för att försvara sig mot arbetsgivarens ingrepp.

Visserligen förbjöds arbetsgivaren genom denna lag att använda lockoutvapnet under gällande avtal. Detta betraktar LO-ledningen som ett ;givande och tagande på lika villkor och därmed ett godtagbart försvar , för strejk förbudet.

Men lockout är t o m enligt arbetsgivarna själva inte ett särskilt effektivt vapen. Förbudet slår därför inte på något sätt så hårt mot arbetsgivarna som strejkförbudet mot arbetarna och deras fackliga organisationer.

Därtill är arbetsgivaren helt oförhindrad att använda sina mest effektiva och beprövade vapen mot arbetarna: omplaceringar, taktökningar, tidsstudier och ackordsförändringar, nedskärningar, rationaliseringar, permitteringar... Mot dessa åtgärder står inga lagar att finna.

- Under trettioalet inleds de stora slagen mot den inre demokratin i de fackliga organisationerna. **1935** rekommenderade LO-ledningen de enskilda förbundet att förlägga beslutsrätten i frågor om avtal och stridsåtgärder uteslutande hos förbundsstyrelserna. D v s de organisationer — avdelningar, klubbar och sektioner — där de vanliga medlemmarna kunde närvara och påverka besluten, skulle fräntas rätten att fatta beslut i de för medlemmarna viktigaste frågorna.

- **1938** ingicks **Huvudavtalet** (det s k "Saltsjöbadsavtalet") mellan LO och SAF. Här inskränktes strejkrätten ytterligare genom att en kompilerad förhandlingsordning infördes som helt lyfte bort konflikterna ned kapitalet från verkstadsgolven där medlemmarna finns och har sin styrka. I stället fördes de uppåt i form av lokala förbunds- och slutligen centrala förhandlingar enligt förpliktigande regler.

Härmed ställdes de vanliga medlemmarna helt utanför de avgörande fackliga angelägenheterna.

- För att stadfästa denna ordning inom de fackliga organisationerna **antog LO 1941 de normalstadgar** som i stort sett gäller än i dag. Normalstadgarna är en mall som varje till LO anslutet fackförbund har att följa i sina egna stadgeskrivningar.

I dessa normalstadgar fastslås att **förbundsstyrelserna får vetorätt** över medlemmarna och de lokala fackliga organisationerna, dvs rätt att säga nej till stridsåtgärd som beslutats av t ex en avdelning.

Därtill infördes den s k **3-procent-regeln**, som innebär att LO:s högsta ledning, Landssekretariatet, måste godkänna ett **förbunds** beslut om stridsåtgärd ifall denna skulle beröra mer än 3 procent av förbundets medlemmar. Eller om man av en stridsåtgärd kan vänta sig att arbetsgivaren svarar med lockout som skulle beröra mer än tre procent av medlemmarna.

Därmed finns den begränsade strejkrätten i praktiken endast hos LO:s högsta ledning.

- Under 50- och 60-talen fortsätter denna byråkratiska centralisering av LO. Organisationsformer införs som ytterligare fjärrar den fackliga verksamheten och beslutsrätten från dem denna egentligen rör: de många medlemmarna. Avdelningar med allmänna medlemsmöten slås ihop till **stora avdelningar** och i dessa såväl som i vissa större klubbar ersätts de allmänna medlemsmötena med representantskap.

Ombudsmännen i avdelningar, klubbar och sektioner väljs inte längre av medlemmarna i berörda organisationer, utan tillsätts och anställs av förbundens styrelser.

LO-toppens kontroll över arbetarnas lönekamp skärps ytterligare genom en allt starkare samordning av löneförhandlingarna. Samordning och centralisering kunde, som sagt, betyda ökad styrka för arbetarkollektivet. Men här är det fråga om en anpassning till kapitalets allt starkare krav på att kunna planera kostnadsutvecklingen. Och denna planering får inte grusas av att en viss arbetargrupp eller ett helt förbund plötsligt tränger sig fram och ställer krav utöver de centrala parternas "ansvarsfulla" beräkningar.

- Under **60- och 70-talen** har det framstått allt klarare att den samordnade lönepolitiken fr a är en samordning med kapitalisternas kostnadsberäkningar. Statsmakten börjar öppet träda in i bilden genom att i sin ekonomiska politik räkna in ett visst utrymme för löneökningar. Skatte-manipulationer, s k rundabordskonferenser och frivilliga överenskommelser mellan staten, arbetsgivarna och de fackliga organisationerna (typ Hagaöverenskommelser) är ytterligare steg på vägen mot en fullständig reglering av löneutvecklingen. En diktatorisk statlig lönepolitik, som helt uttraderar den fria förhandlingsrätten, rycker allt närmare. Trots LO:s protester mot tanken på en sådan utveckling får man inte glömma att det är den socialdemokratiska ledningen för fackföreningsrörelsen som har berett vägen genom att redan på ett tidigt stadium överge den grundläggande principen för de proletära fackföreningarna: deras oberoende gentemot kapitalet, borgarklassen och deras stat!

- **1977** kom så vad Olof Palme kallade "den största reformen sedan östrätten": **Medbestämmandelagen, MBL.**

Sedan 1 januari 1977 är det MBL som utgör grundvalen för den anti-fackliga klasslagstiftningen. Den ersätter några av de tidigare lagarna på arbetsrättens område, av vilka kollektivavtalslagen från 1928 var den riktigaste, som nu med vissa ändringar finns inneslutna i MBL. Därefter har inga av den tidigare lagstiftningens bojar på fackföreningarna ersatts. De har i stället förstärkts i vissa avseenden.

Den gamla kollektivavtalslagens antistrejkbestämmelser har utökats: tidigare kunde en facklig organisation inom t ex Kommunal ge understöd till metall- eller fabriksarbetare som var ute i avtalsstridig strejk. Enligt MBL är detta nu i lag förbjudet.

Den gamla kollektivavtalslagen förbjöd kort och gott strejker under gällande avtal. Arbetare eller facklig organisation som bröt mot denna äg, kunde dömas till bötesstraff i AD. **1974 kom Lagen om anställningsskydd** där arbetsgivaren gavs rätt att avskeda arbetare **som talat för eller lett en avtalsstridig strejk**. Med MBL bakom ryggen kan arbetsgivaren nu avskeda samtliga arbetare som deltagit i en s k vild aktion. Kommentarer till lagen föreskriver bara att strejken bör ha varit långvarig för att föranleda uppsägning eller avsked. — 1978 strejkade arbetarna på Bil & Traktor i Boden under 4 månader. De avskedades. — Eller att aktionen ”stört den ordinarie fackliga verksamheten” Det gör varje strejk som är förbjuden enligt lag och de avtal som fackföreningen undertecknat!

Tidigare var det avtal och LO:s stadgar som sade att stridsåtgärder måste godkännas av fackförbundens styrelser — och med MBL är detta nu stadgat i lag!

De delar av MBL som LO-byråkratin brukar framställa som en betydande förstärkning av arbetarnas och fackets positioner — arbetsgivarnas informationsplikt och primära förhandlings-skyldighet, fackföreningarnas tolkningsföreträde och förstärkta förhandlingsrätt i vissa frågor och vetorätt mot vissa entreprenader — utgör på intet sätt sådana positiva förändringar av den tidigare lagstiftningen, att de kan väga upp MBL:s skärpning av antistrejkbestämmelserna och ytterligare begränsning av strejkrätten. MBL är, kort sagt, ingen som helst uppluckring av den anti-fackliga lagstiftningen. **Arbetarklassen måste därför tillbakavisa MBL på samma grunder som den tidigare arbetsrättsliga lagstiftningen: den klavbinder fackföreningarna!**

• **På toppen av denna utveckling vilar så LO:s och SAP:s förslag till Löntagarfonder** och kapitalbildning. Om det genomförs, så kommer det att utgöra den sista spiken i kistan för fackföreningarnas oberoende mot kapitalet!

Socialdemokratin för fram detta förslag som ett sätt att bryta det privata näringslivets makt över produktionen och ge de anställda inflytande över företagen. Dvs vad socialdemokratin kallar "ekonomisk demokrati".

Med dessa påståenden ställer ju förslaget i och för sig de grundläggande frågorna om arbetarklassens framtid, om vilken produktion och på vems villkor. Och förslaget besvarar dem också. Låt oss citera ur inledningen:

"Dessa förslag avser att leda till löntagarnas medverkan i uppbyggnaden av ett starkt näringsliv genom att bidra till ett ökat sparande och genom att ta ansvar för dess utveckling."

"Men förslaget kommer inte att i grunden förändra den ekonomiska och politiska miljö inom vilken företagen skall fungera. Företagens verksamhet kommer att förbli marknadsstyrd./.../ Vinsten kommer fortfarande att ha viktiga funktioner att fylla". (ur "Löntagarfonder och kapitalbildning" Rudolf Meidner, Rune Molin m fl 1978).

Klarare än så kan det inte sägas: arbetarna skall avsätta en del av lönen och genom sina fackliga organisationer ta ansvar för det privata kapitalets vinstutveckling, dvs dess profiter! Och det skall ske i en bestående marknadsekonomi, dvs kapitalismen med dess arbetslöshet och dyrtid!

Kärnpunkten i detta förslag kan uttryckas lika kortfattat som entydigt: genom löntagarfonderna skall arbetarklassen i organiserade former och med ekonomiskt understöd till det privata näringslivet fås att ta ansvar för den kapitalistiska marknadsekonomins fortbestånd! De redan så klavbundna och uppknutna fackföreningarna skall nu bindas direkt till det privata näringslivet och aktivt verka för dess vinstutveckling. Frågan måste ställas konkret: på vilken sida av förhandlingsbordet, och för den delen också barriaderna, ska fackföreningarna då inställa sig?

Förslaget till Löntagarfonder och kapitalbildning står följaktligen i fullständig motsättning till arbetarklassens grundläggande intressen på såväl omedelbar som lång sikt: att slåss för sin självständighet gentemot kapitalet och sin fullständiga befrielse från kapitalismens ok!

Den organiserade arbetarklassen kan inte ha något som helst att vinna på detta förslag och måste därför kompromisslöst avvisa det.

Några nödvändiga åtgärder

Fackföreningarnas oberoende gentemot och motsatsställning till kapitalisterna, borgarklassen och staten måste återupprättas.

Detta motsatsförhållande är de proletära fackföreningarnas naturliga tillstånd. Det måste öppet slås fast, även i fackföreningarnas program, och bilda utgångspunkt för all facklig verksamhet. Ja, för fackföreningarnas existens över huvud taget!

Den inre demokratin i de fackliga organisationerna måste återvinnas för att åter göra fackföreningarna till aktiva och levande klassorganisationer. Kort sagt: arbetarklassen måste återerövra sina fackliga organisationer från den parasiterande byråkratin och åter göra dem till stridande förband i kampen för arbetarklassens omedelbara och långsiktiga intressen!

I detta perspektiv ställer den rådande situationen inom dagens fackföreningsrörelse omedelbart följande på dagordningen:

INGA BOJOR PÅ FACKFÖRENINGARNA, INGET ANSVAR FÖR KAPITALISTERNAS VINSTER - NEJ TILL MBL, NEJ TILL LÖNTAGARFONDERNA!

• Mot Medbestämmandelagen

Den yttersta konsekvensen av MBL står helt klar: en ytterligare klavbindning av fackföreningarna! Och att MBL på intet sätt har skjutit fram arbetarnas och fackföreningarnas positioner gentemot kapitalisterna och andra arbetsgivare har också visat sig i praktiken under den korta tid som lagen varit i kraft. Detta är så uppenbart att t o m högt uppsatta företrädare för LO tvingats medge det.

Sedd i perspektivet av arbetarklassens nödvändiga kamp för att återupprätta sina fackliga organisationers oberoende gentemot kapitalisterna, borgarklassen och staten, så innebär MBL i flera fall dessutom försämringar jämfört med tidigare lagstiftning.

Det enda sättet att kompromisslöst företräda arbetarklassens intresse

denna fråga är att fullständigt tillbakavisa MBL och verka för lagens avskaffande!

Mot denna antifackliga lag måste krav ställas på en tvingande särslagstiftning som garanterar fackföreningarna obegränsad förhandlings- och vetorätt samt obegränsad rätt till insyn i företagens räkenskaper och kalkyler. Samt, inte minst, en lagfäst lokal strejkrätt!

I frågan om MBL måste den organiserade arbetarklassen alltså enas och mobiliseras bakom krav på vad den unga arbetarrörelsen kallade "socialistisk lagstiftning".

Men arbetarklassen står idag inför det ofrånkomliga faktum att lagen redan har trätt i kraft. Makthavarnas avsikt är nu att denna s k ramlag ska fyllas med ett mer exakt innehåll genom avtal mellan arbetsgivarna och de fackliga organisationerna, dvs medbestämmandeavtal.

En granskning av lagen ger då vid handen att dessa avtal kan förändra lagens bokstav och även upphäva en del bestämmelser. De fall där lagens bestämmelser kan upphävas genom avtal, kan uteslutande medföra ytterligare försämring av arbetarnas och fackföreningarnas positioner. Arbetsgivarens primära förhandlingsskyldighet kan enligt lagen upphävas genom skrivningar i kollektivavtal. Så kan också ske med fackföreningarnas s k förstärkta förhandlingsrätt och tolkningsföreträde i vissa frågor samt med arbetsgivarens informationsplikt. D vs samtliga de bestämmelser som LO-byråkraterna brukar försvara lagen med, kan upphävas genom kollektivavtal! Lagens fredsplikt är däremot tvingande och kan inte upphävas i avtal — men väl kan den där utvidgas och förstärkas!

Av dessa fakta torde lagens arbetarfientliga klassnatur stå fullständigt klar.

Men det faktum att lagen gäller, att avtal rörande dess användning och exakta innehåll ska upprättas, och att dessa avtal mycket väl kan slå ytterligare bojar på fackföreningarna, gör det i arbetarklassens omedelbara intresse nödvändigt att verka för så gynnsamma avtal som omständigheterna medger. Detta är nödvändigt för en fortsatt kamp mot de antifackliga klasslagarna och för arbetarnas möjligheter att verka för deras avskaffande.

I dagens situation är det i just denna verksamhet — vid information och i studiecirklar om lagen och avtalen, på fackföreningsmöten och i förhandlingar — som kraven på att lagen måste avskaffas och ersättas med en tvingande särslagstiftning kan växa fram och förankras. Så står frågan i dagens praktiska verklighet.

• **Avvisa förslaget till Löntagarfonder och kapitalbildning**

En andra huvudfront i kampen för fackföreningarnas oberoende måste idag upprättas mot förslaget till löntagarfonder och kapitalbildning.

Då förslaget utgör ett sammanhängande system där varje del är beroende av och förutsätter helheten, så är det inte möjligt att gå in och förespråka olika förändringar av dess detaljer. Det leder bara bort från förslagets avgörande konsekvenser. Och med hänsyn till den kampanj **för** förslaget som SAP och den nuvarande ledningen inom fackföreningsrörelsen för, så är det av största vikt att bedriva ett ihärdigt upplysningsarbete inom fackföreningarna om dess konsekvenser: utplånandet av fackföreningarnas oberoende gentemot kapitalet!

Den fackligt organiserade arbetarklassens entydiga hållning i frågan måste således vara: Nej till Löntagarfonder och kapitalbildning — för fackföreningarnas oberoende gentemot Kapitalet!

För att i de fackliga organisationerna skapa bredast möjliga uppslutning bakom detta avvisande, så måste krav på information och studier i frågan ställas. Det rådslag som har ägt rum kring förslaget måste avvisas för vad det var: ett välregisserat spel där utgången var given på förhand! Detta är också det omdöme som en enig kår av vetenskapsmän på opinionsmätningens område har förkastat rådslagets resultat med.

MOT DEN BYRÅKRATISKA CENTRALISERINGEN AV FACKFÖRENINGARNA — FÖR SJÄLVSTÄNDIGA LOKALORGANISATIONER OCH EN VERKLIG ENHET GENOM DEMOKRATISK CENTRALISERING!

Arbetarklassen kan inte i sig vara emot en centralisering av sina organisationer, utan frågan måste ställas som: centralisering för vad och på vilket sätt?

Dagens centralisering av arbetarnas fackföreningar är en centralisering **av byråkratin** och för dess **kontroll** över organisationerna och medlemmarna — inte av medlemmarna och för deras enhet i kampen mot kapitalisterna. Det är en centralisering som har krossat fackföreningarnas inre demokrati och som förutsätter en odemokratisk ordning — i stället för att vara ett resultat av demokratiska diskussioner och beslut bland medlemmarna. Det är en förlamande och byråkratisk centralisering — inte en aktiverande och demokratisk.

• **Den fackliga verksamheten måste bedrivas och organiseras där medlemmarna finns**

En nödvändig demokratisk centralisering av fackföreningsrörelsen förutsätter att verksamheten, initiativ- och beslutanderätt flyttas ner till medlemmarna själva.

En verkstadsklubb med ett par tusen medlemmar är en alltför otymplig organisation för att kunna fungera demokratiskt och därmed effektivt i medlemmarnas intresse. Men i stället för att ersätta klubben som allmän medlemsorganisation med ett representantskap, såsom har skett vid t ex varven i Göteborg, så måste vägen vara den rakt motsatta.

Under större klubborganisationer måste det skapas mindre och smidigare organisationer liknande de grupper som i dag finns på större arbetsplatser inom främsta verkstadsindustrin. Men i dag är dessa grupporganisationer i mångt och mycket enbart kulisser! De saknar beslutanderätt i viktigare frågor och de saknar egen ekonomi.

Men för att sådana grupper ska kunna bli organisationer som verkligen organiserar — inte på pappret; utan genom närheten till arbetarna och förankringen på golvet; för att de ska bli organisationer som aktiverar och inte passiviserar, genom spridning av uppgifter och poster, genom att initiativ och beslutanderätt läggs hos medlemmarna, så måste grupporganisationerna överta många av de nuvarande klubbarnas befogenheter samt ha en egen ekonomi.

Ett steg i denna riktning är också att kraftigt utveckla kontakt- och platsombudsorganisationen. På varje mindre eller särskild enhet eller del av arbetsplatsen måste dessa ombud väljas direkt av arbetarna. För varje större gemensam enhet kan så samorganisationer av plats- eller kontaktombud upprättas.

Genom att på detta sätt förankra organisationerna direkt hos medlemmarna, genom att sprida uppgifter och poster på fler och genom att förlägga initiativet och beslutanderätten hos medlemmarna, så finns också förutsättningarna för en demokratisk centralisering av fackföreningsrörelsen. En centralisering som aktiverar istället för undertrycker och som verkligen representerar de många medlemmarnas koncentrerade enhet och vilja! En centralisering genom demokratiska diskussioner, beslut och val nerifrån innefattande medlemmarnas rätt att själva återkalla en vald som inte motsvarar deras krav. På detta sätt skulle t ex även ett representantskap kunna vara en demokratisk och enande organisation, formad och kontrollerad nerifrån av medlemmarna själva.

• **Mot storavdelningstvånget — för frivilliga sammanslutningar**

I samma anda måste storavdelningstvånget avvisas. Inte på några principiella invändningar, utan för det sätt på vilket storavdelningsorganisationen har genomförts och och det sätt på vilket de idag fungerar.

Sammanlagning av flera mindre avdelningar till en större kan vara nödvändigt för att stärka den fackliga organisationen. Men då måste det ske på frivillighetens väg, genom demokratiska diskussioner, överväganden och beslut av samtliga berörda medlemmar. Den fackliga styrkan ligger inte i en funktionärskars kontroll över allt fler medlemmar, utan i de många medlemmarnas aktivitet och deltagande i verksamheten. Och det senare har de nuvarande storavdelningarna gått tvärt emot.

• **Bort med LO-ledningens och förbundsstyrelsernas vetorätt — strejkvapnet åter till arbetarna**

Genom att på sätt som anges ovan flytta ner initiativ och verksamhet, besluts- och förhandlingsrätt till medlemmarna och genom att i demokratisk ordning bygga upp den nödvändiga centraliseringen, så faller byråkratins argument till försvar för vetorätten platt till marken. Den är nödvändig för att få "överblick" och kunna driva "en enhetlig politik", brukar det på kongress efter kongress heta från dessa herrar när kraven på att avskaffa vetorätten kommer upp.

Denna rätt att gå emot medlemsmajoriteten är en ovanligt grov omyndigförklaring av arbetares förmåga att själva sköta sina fackliga angelägenheter på ett för hela fackföreningsrörelsen ansvarsfullt sätt.

Detta gäller inte minst rätten för medlemmarna i de lokala fackliga organisationerna att själva fatta beslut om stridsåtgärd. Det var en självklarhet i den unga fackföreningsrörelsen, men det är en omöjlighet med dagens byråkratiska välde. Den rätten måste arbetarna själva återta från byråkratin.

Den verkliga anledningen till byråkratins envetna försvar av vetorätten är deras — befogade! — rädsla för medlemsmassornas egen aktivitet och självständiga beslutsfattande. Det skulle snabbt visa sig att medlemsmajoritetens beslut går stick i stäv med byråkratins "ansvarsfulla" kryperier för bolagsherrarna. Och därmed skulle också byråkratins ställning och privilegier snart vara i gungning!

Att återta rätten till beslut om stridsåtgärd, betyder en kamp på två fronter för de fackligt organiserade arbetarna: för det första inom fackföreningsrörelsen, mot LO-ledningens och förbundsstyrelsernas vetorätt; för det andra mot den antifackliga klasslagstiftningen i arbetslivet och för en grundlagsfäst lokal strejkrätt. Vid en närmare betraktelse är det en och samma kampfront: Strejkrätten åter till arbetarna — nej till vetorätten och 3%-regeln! Grundlagsfäst den lokala strejkrätten!

• Bort med de hemliga förhandlingarna, avtalen ut på beslutande medlemsomröstning

Förbundsstyrelsernas vetorätt gäller även beslut i fråga om avtal. De praktiska resultaten av detta byråkratiska förmynderi kan vi se i de senaste avtalsuppgörelserna, där LO:s ledning suttit och godkänt fler reallönesänkingsavtal på varann. Det hade absolut inte majoriteten av LO:s medlemmar gjort! Beslutanderätten i fråga om avtal ska givetvis tillhöra dem som ska arbeta under avtalen, dvs medlemmarna. Därför måste kravet vara: **avtalsförslagen ut på beslutande medlemsomröstning!**

Idag är den första uppgiften att verka för att få till stånd de rådgivande omröstningar som fortfarande är tillåtna i LO:s normalstadgar.

Men också själva avtalsrörelsen, de olika förhandlingstureorna och -budena, måste föras nere bland medlemmarna. Det är deras angelägenhet och därför måste också alla arbetare ha möjlighet att följa förhandlingarna och påverka dem. De måste löpande redovisas och underställas medlemmarnas mening. Det är en självklarhet i en demokratisk fackföreningsrörelse.

Kraven måste fastställas av medlemmarna, nerifrån och upp till demokratiskt valda förhandlingsdelegationer. Förhandlingarna måste ske öppet och under fortlöpande prövning av medlemmarna. Förhandlingsförslagen till uppgörelser måste underställas medlemmarnas beslut genom allmän omröstning — endast på detta sätt kan avtalsrörelsen, och därmed en avgörande del av den fackliga verksamheten, bli alla arbetares angelägenhet. Och endast så kan fackföreningsrörelsen till fullo utveckla styrkan i att organisera hela arbetarklassen. I en sådan avtalsrörelse skulle uttrycket "solidarisk lönepolitik" få en verklig innebörd.

• Tätare förbunds- och LO-kongresser

Idag har flera förbund, liksom LO, kongresser vart femte år. I förbund med tätare kongressperioder reses stundtals förslag från ledningarna att utsträcka kongressperioderna. Denna utveckling måste vändas, både med hänsyn till hur snabbt läget i klasskampen förändras och till förutsättningarna för en fungerande demokrati inom den fackliga rörelsen.

Det är nödvändigt att oftare organisera genomgripande diskussioner bland alla medlemmar rörande målsättningar och handlingslinjer för den fackliga verksamheten. Och inte minst är det viktigt att oftare än nu kunna granska ledningarnas förmåga att fullgöra sina uppgifter och vid behov förnya dem.

• Fackliga handlingsprogram

Idag har t ex Metall och Fabriks fackliga handlingsprogram. Det borde vara en självklarhet för varje förbund inom LO, liksom för LO som helhet.

Varje fackföreningskongress skulle diskutera och anta handlingsprogram för den kommande verksamhetsperioden. I dessa skulle periodens målsättningar och handlingslinjerna för att förverkliga dem slås fast efter diskussioner bland alla medlemmar. Och utifrån dessa målsättningar och handlingslinjer kan så den valda ledningens verksamhet bedömas och värderas.

Sådana diskussioner och handlingsprogram är självklarheter i litet mer demokratiskt uppbyggda fackliga organisationer ute i världen. Men byråkratin i svensk fackföreningsrörelse räds det fria meningsutbytet bland medlemmarna. Den fruktar en konfrontation på lika villkor med andra uppfattningar om fackföreningarnas roll och handlingsvägar. Hellre än att försöka vinna majoritet

genom övertygelse, så stryker och förkväver den en öppen och demokratisk opinionsbildning i fackföreningarna.

En sådan ledning är inte skickad att stå i spetsen för arbetarklassens massorganisationer — detta är vad byråkratin fruktar att få höra om de medgav en öppen politisk diskussion inom fackföreningarna. Sådana diskussioner fram till en kongress som antar ett fackligt handlingsprogram, skulle i själva verket enbart ha en enande och stärkande verkan för de fackliga organisationerna.

AVSKAFFA FRAKTIONSMONOPOLET INOM LO — FÖR EN PROLETÄR DEMOKRATI INOM FACKFÖRENINGSRÖRELSEN!

Politiskt behärskas arbetarklassens fackföreningar idag helt och hållet av socialdemokratin. Om detta bara betydde att majoriteten av den svenska arbetarklassen idag stödjer och följer socialdemokratin, så vore det inget anmärkningsvärt.

Men socialdemokratin utnyttjar detta majoritetsförhållande till att också **monopolisera** den politiska verksamheten inom fackföreningarna. Och med hjälp av stadgar och bestämmelser har socialdemokratin i praktiken upprättat ett politiskt fraktionsmonopol inom fackföreningsrörelsen: SAP och dess olika tillhörande organisationer är de enda som fritt tillåts verka där, som utan hörande av medlemmarna ges ekonomiska bidrag, etc.

Detta fraktionsmonopol har socialdemokratin kunnat instifta genom grovt missbruk av sin majoritetsställning inom arbetarklassen.

• Bort med kollektivanslutningen

De fackligt organiserade arbetarna insåg i Sverige tidigt behovet av att bygga upp ett eget politiskt parti. Medan de liberala "arbetarvännerna" i den tidiga fackföreningsrörelsen ville hålla fackföreningarna "opolitiska" dvs förhindra dem från att hota den bestående samhällsmakten, såg de socialistiska arbetarna det som en självklarhet att facket skulle stödja uppbygget av arbetarpartiet. När Bohman idag, i den "individuella frihetens" namn, angriper fackföreningarnas kollektivanslutning till det socialdemokratiska partiet har detta givetvis ingenting att göra med "demokrati" eller "omsorg om den enskilde". Det handlar om att angripa denna rätt för fackföreningarna att stödja ett arbetarparti! Storföretagen ska givetvis kunna lämna frikostiga bidrag till sina politiska representanter, utan att tillfråga sina anställda. De fackliga organisationernas stöd till ett arbetarparti är dock "odemokratiska". Mot det tar de borgerliga flitigt riksdagsuttalanden.

Att slå vakt om fackets rätt att stödja ett eget politiskt parti, innebär dock inget försvar för den nuvarande kollektivanslutningen till SAP. Socialdemokratin går inte de fackligt organiserade arbetarnas ärenden längre. Besluten om kollektivanslutningen fattas inte av fackföreningsmedlemmarna själva, utan oftast av ombuds församlingarna i avdelningarna.

Fackföreningarna **måste** ta politiska ställningstaganden och de måste **garanteras** rätten att stödja politiska arbetarpartier. Men alla sådana ställningstaganden måste i sin tur vara föremål för diskussioner och beslut bland medlemmarna från fall till fall.

SAP representerar idag inte de arbetandes intressen. Därför bör de fackliga organisationerna omedelbart uppsäga sin kollektiva anslutning till partiet.

• Nej till partitvång i de fackliga valen

Den socialdemokratiska byråkratin fruktar en öppen demokrati i de fackliga organisationerna. Den vet att allt fler medlemmar börjar bli missnöjda med dess sätt att sköta fackföreningarna och föra kampen för medlemmarnas intressen. Byråkratin vet att detta missnöje finns, parat med krav på en radikalare facklig politik och demokrati inom de fackliga organisationerna.

I ett växande antal fackliga lokalorganisationer har medlemmarna också valt andra än socialdemokratin företrädare till styrelser och andra förtroendeuppdrag, fr a de senaste åren och i

huvudsak inom Metall och Kommunal.

Dessa människor har ofta valts på s k enhetslistor **mot** de socialdemokratiska partilistorna, dvs listor som upptar kandidater såväl med olika partitillhörighet som utan någon sådan.

På Metalls och Kommunals senaste kongresser fanns förslag, från omisskännligt socialdemokratiskt håll, om att förbjuda enhetslistor i de fackliga valen. De båda kongresserna fattade likalydande beslut: att i handböcker och cirkulärskrivelser meddela bestämmelser om att i de fall där det förekommer mer än en lista i de fackliga valen, måste dessa bära officiell partibeteckning för att godkännas.

Med detta drag räknar socialdemokraterna med att i fortsättningen kunna ta hem de fackliga valen på förhand. De räknar helt enkelt med att styrkeförhållandena i de allmänna valen till riksdagen ska gå igen i de fackliga valen om dessa bara görs till val mellan partier och inte mellan kampinriktat fackföreningsfolk och kompromissmakare. De vet att SAP är så ojämförigt störst inom fackföreningsrörelsen att inget annat enskilt parti har en chans att mäta sig med det. De vet att många arbetare ännu är tveksamma till att ta ställning för en kommunistisk partibeteckning, men däremot är väl så vana vid att rösta på SAP.

Om de däremot skulle tillåta medlemmarna att med enhetslistor uttrycka sina strävanden till arbetarenhet och krav på en radikalare facklig politik, oavsett vilka partier deras kandidater företräder, så skulle de riskera att förlora ytterligare fästen.

Låt framtiden visa att byråkratiska manövrer inte står pall för den fackligt organiserade arbetarklassens krav på demokrati i sina egna organisationer — kör över partitvånget i de fackliga valen!

AVSKAFFA DET BYRÅKRATISKA FUNKTIONÄRSVÄLDET — FÖR MEDLEMMARNAS DEMOKRATISKA KONTROLL ÖVER FÖRTROENDEMANNAKÅREN INOM LO!

• Valda och avsättbara förtroendemän

Idag är det förbundsstyrelserna som tillsätter och anställer en rad av fackföreningarnas funktionärer. Dessa står helt utanför medlemmarnas kontroll.

Självklart är det medlemmarna själva som bland sina arbetskamrater kan finna dem de anser bäst lämpade att på heltid tillvarata deras fackliga intressen.

Lika självklart är att den som är vald ska kunna avsättas av dem som /alt henne eller honom. Det är inte för inte som det heter **förtroendeman** och **förtroendeuppdrag**. Om medlemmarna förlorar förtroendet För denna man eller kvinna och om han eller hon missköter sitt förtroendeuppdrag, ja då måste ju medlemmarna kunna återkalla detta förtroende!

• Vanlig arbetarlön för förtroendeuppdrag

Förtroendeuppdrag får inte, som nu, vara en väg upp mot sociala och ekonomiska privilegier. Den ekonomiska ersättningen för ombudsmanna- och funktionärstjänster ska därför inte överstiga den genomsnittliga arbetarlönen i det förbund som tjänsten gäller. Extratid som åtgår för uppdrag ersätts enligt gällande avtals övertids- och OB-bestämmelser och extrakostnader kompenseras mot redovisning.

På detta sätt kan karriärister och klättrare sällas bort från dom som uppbär en tjänst **enbart** för att befämja sina arbetskamraters intressen.

• Arbetsplikt för fackliga förtroendemän

För många är fackliga förtroendeuppdrag en möjlighet att komma bort från den tunga vardagen på verkstadsgolvet. Men det är inte på expeditioner och kanslier som arbetarnas fackliga frågor och angelägenheter står att finna, det är inte i huvudsak där som de fackliga problemen går att fånga upp.

Det är på verkstadsgolvet, i vardagen tillsammans med arbetskamraterna.

Men det går givetvis inte att förena ett effektivt arbete som fackligt förtroendevald med ett oförändrat heltidsarbete. Principen måste dock vara den att det inom fackföreningarna inte får utvecklas rutiner som gör att de förtroendevalda avskiljs ifrån och förlorar kontakten med sina arbetskamrater och arbetets villkor. Fackligt förtroendevalda får därför inte helt avskiljas från sitt vanliga arbete.

BRYT ISOLERINGEN AV VISSA MEDLEMSGRUPPER — FÖR DE KVINNLIGA, INVANDRADE OCH UNGA MEDLEMMARNAS FRAMTRÄDANDE I FACKFÖRENINGARNA!

Arbetarklassen är en och odelbar oavsett kön, nationalitet eller ålder. Utan en enhet över alla sådana gränser inom arbetarklassen, så blir dess kampduglighet starkt begränsad.

Vi kan se att det ofta är just efter dessa gränser som klassfiendens olika splittringsmanövrer slår i den kapitalistiska kristiden. Och så länge som arbetarklassen själv står för sin egen uppsplittring så länge behöver klassfienden bara strö salt i såren för att kunna härska genom söndring.

Arbetarklassen är idag splittrad inte bara politiskt, utan också efter just dessa gränser. Och inte minst i de fackliga organisationerna kan vi se hur dessa gränser idag framträder på ett tragiskt sätt.

Särskilda åtgärder behövs för att stärka kvinnornas ställning i fackföreningarna

Precis som i det borgerliga klassamhället står kvinnorna i många avseenden på undantag också inom fackföreningsrörelsen. Att 78 % av Svenska Kommunalarbetsförbundets medlemmar är kvinnor går absolut inte att se om man tittar på andelen kvinnor och män i olika styrande organ på alla nivåer. Och ju högre upp i förbundet vi kommer, desto färre kvinnor finns där.

Dessa förhållanden är givetvis i mycket ett resultat av det borgerliga samhällets livsmönster och sociala organisation, attityder och värderingar. Men förhållandena är lika fullt oacceptabla inom arbetarklassens egna organisationer. Varje slag av det borgerliga samhällets förtryck, ideologi och diskriminering som fortplantar sig in i proletariats led, betyder en försvagning av arbetarklassen som sådan. Därför är också fackföreningsrörelsens liknöjdhet och passivitet inför dessa förhållanden helt oförsvarlig.

Arbetarklassens egna organisationer måste i stället på det bestämdaste bekämpa dessa missförhållande, detta undertryckande och denna diskriminering av kvinnan — i samhället som helhet men fr a och inte minst, i sina egna led!

Denna kamp påkallar särskilda åtgärder inom den fackliga rörelsen.

Ett första och självklart krav för att stimulera och underlätta de kvinnliga medlemmarnas fackliga aktivitet är **barnpassning** på alla fackföreningsmöten och i andra fackliga sammanhang. Det är ett omedelbart och oeftergivligt krav!

På grund av kvinnoförtryckets långa historia och djupa rötter i samhällslivet, så är den fackliga aktiviteten traditionellt mycket lägre bland arbetarklassens kvinnor än bland männen. Denna långa historia av förtryck och andra rangens ställning även inom arbetarklassen, har hos dessa kvinnor såväl som hos kvinnor ur andra samhällsklasser och skikt skapat en bristande självförtroende. Det är bl a detta vi kan utläsa ur arbetarkvinnornas förhållandevis låga fackliga aktivitet och deras låga representation även i de fackförbund där de utgör den överväldigande majoriteten av medlemmarna.

Det är därför absolut nödvändigt att tillerkänna kvinnorna **rätten till egna organisationer även inom fackföreningarna** — inte för att isolera sig från fackföreningen i övrigt, utan som ett sätt att organisera sig för att tränga sig fram i det fackliga livet!

Det finns många positiva erfarenheter av sådana åtgärder, såväl i andra länder som i Sverige.

Svenska Industrijänstemannaförbundet (SIF) har bildat **kvinnoråd** som haft en märkbart positiv inverkan på de kvinnliga medlemmarnas fackliga aktivitet.

Initiativ måste därför tas för att på alla nivåer inom fackföreningsrörelsen bilda särskilda organisationer av och för de kvinnliga medlemmarna — kvinnoråd, kvinnokommittéer och kvinnocirklar inom förbund, avdelningar och klubbar eller sektioner.

Facket måste göra allt för att underlätta kvinnornas fackliga aktivering och stödja alla initiativ i den riktningen från kvinnorna själva! Mer **demokratiska mötesformer, spridning av de fackliga förtroendeuppdragen, fackmöten på betald arbetstid, inslag om jämställdhetsfrågorna på alla fackliga kurser** — det är åtgärder som kan bidra till att stärka kvinnornas inflytande i facket.

En annan sida av att understödja kvinnornas fackliga aktivering är att gå emot alla kvinnofientliga och reaktionära attityder inom facket. De fackliga organisationerna måste bekämpa all diskriminering av de kvinnliga kamraterna på arbetsplatserna, all likgiltighet och ibland t o m förlöjligande av och gentemot de kvinnliga arbetskamraternas krav. Ett exempel på detta är nödvändigheten för facket att sluta upp bakom kvinnornas krav på att förnedrande porrbilder avlägsnas från arbetsplatserna.

Arbetarklassens organisationer måste bli föregångare och föredömen när det gäller kvinnans ställning och erkännande. Och arbetarklassens kvinnor måste utgöra den självklara och nödvändiga förtrupp i kampen för kvinnans frigörelse och likaberättigande över huvud taget!

Särskilda åtgärder för att tillvarata de invandrade arbetarnas intressen inom fackföreningsrörelsen

De invandrade arbetarna utgör en växande del av arbetarklassen i landet. De bär ofta med sig värdefulla erfarenheter och radikala traditioner. Men deras fackliga aktivitet är dock, av uppenbara skäl, genomsnittligt mycket lägre än för svenskfödda — och manliga — arbetare!

Skälen är, som sagt, uppenbara: på grund av flera språkliga men också kulturella hinder är deras **möjligheter till facklig aktivitet mindre**. I den proletära internationalismens namn måste fackföreningsrörelsen ta sitt ansvar för att underlätta och stärka de invandrade medlemmarnas fackliga aktivitet.

Nödvändiga och självklara åtgärder i detta syfte är:

- att varje avdelning inom ett fackförbund har ett invandrarråd för att särskilt värna om de invandrade medlemmarnas behov och intressen. Detta råd bör dessutom vara ett samordnande representantskap för olika språkområdes- eller länderföreningar inom avdelningarna.
- att all viktig facklig information — stadgar, avtal och lagar, studiematerial och viktigare artiklar i förbundspressen — finns tillgängliga på de vanligaste invandrarspråken;
- att fackföreningen strikt övervakar att invandrarnas rätt till svenskundervisning på betald arbetstid efterlevs av arbetsgivaren;
- att tolkningsmöjligheter garanteras på fackföreningsmöten.

Sist men inte minst, måste fackföreningsrörelsen bedriva en ständig kampanj mot alla former av utlänningfientlighet, rasism och reaktionär nationalism. Och flera vara ytterst vaksam mot varje blygsam ansats till sådan pest i de egna leden! Endast så kan fackföreningsrörelsen leva upp till en av arbetarklassens viktigaste föresatser: Proletärer i alla länder, förena er!

Bilda fackliga ungdomssektioner

En av orsakerna till att många av dem som idag innehar fackliga förtroendeposter är rena karriärister, består i frånvaron av en utvecklad facklig ungdomsverksamhet. I dag är det det socialdemokratiska ungdomsförbundet, SSU, som av fackföreningsbyråkratin har fått i uppgift att skola fram nya fackliga ledare. Vi kan bara konstatera att SSU klarar den uppgiften sämre än vad SAP klarar av att

leda dagens svenska fackföreningsrörelse!

Svenska Industrijänstemannaförbundet har här, återigen, föregått med ett bra initiativ och i praktiken bildat ett särskilt ungdomsförbund.

I den andan borde varje avdelning inom LO-förbunden bilda särskilda **fackliga ungdomssektioner**. Deras främsta uppgift skulle givetvis vara att tillvarata arbetarungdomens speciella fackliga intressen, som t ex kampen mot lärlingsbestämmelser och särskilda ungdomslöner.

En annan framträdande uppgift för de fackliga ungdomssektionerna vore att skola den arbetande ungdomen i arbetarrörelsens historia och ideologi samt i praktisk fackföreningskunskap.

Ungdomssektionerna skulle även organisera eleverna på yrkesskolorna genom anslutning av deras egna fackliga elevorganisationer. På så vis skulle ungdomssektionerna utgöra en länk mellan de elevfackliga organisationerna och den "vuxna" fackföreningsrörelsen.

Men dessutom måste de gå ut i bostadsområden, på ungdomsgårdar och andra platser där arbetarungdomen lever och organisera verksamheter som är avpassade efter dess behov. Inte minst viktigt vore det för de fackliga ungdomssektionerna att organisera den växande andelen arbetslös ungdom i kamp för dess intressen.

På detta sätt skulle den nuvarande fackföreningsrörelsens något försoffade kropp kunna fyllas med friskt blod och den arbetande ungdomen göras till mindre lättköpta offer för det borgerliga samhällets utbud av skräpkultur och reaktionär ideologi.

Facklig organisering av arbetslösa

Den växande arbetslösheten under 80-talet kommer att ställa den fackliga sammanhållningen på hårda prov. Fackföreningarna måste motverka att arbetslösa ställs mot de som har jobb. De arbetslösas isolering från arbetargemenskapen måste förhindras. De fackliga organisationerna måste aktivera sina arbetslösa medlemmar i fackligt och politiskt arbete, i kulturella aktiviteter och fritidsverksamhet.

En huvuduppgift för fackföreningsrörelsen bör vara att organisera den ungdom som ännu inte kommit in på arbetsmarknaden och som kastas mellan tillfällighetsarbeten och arbetslöshet.

Den unga generation som idag berövas sin framtid inom yrkeslivet måste ryckas bort från sysslolöshet och miljöer där drogmissbruk och kriminalitet är det enda som bjuds. Istället måste de unga arbetslösa "sammanföras med de fackligt organiserade arbetarna i en gemensam Front mot arbetslösheten.

LO-distrikten och sektionerna bör organisera de arbetslösa ungdomar som ännu inte har någon bestämd yrkes- och facklig tillhörighet i särskilda klubbar och sektioner. Organisatörer måste utses som har till uppgift att organisera den arbetslösa ungdomen i kamp för sina intressen, till idrottsaktiviteter, musikfester osv.

Demokratiska och oberoende fackföreningar

Alla dessa åtgärder som här har ställts upp utgör signaler till kamp inom fackföreningsrörelsen. En ihärdig och ständig kamp för att skapa sådana förhållanden, att majoriteten av medlemmarna får möjlighet att delta i och påverka den fackliga verksamheten. En kamp för att återerövra de fackliga organisationerna till medlemmarna, en kamp mellan facklig demokrati och byråkratisk diktatur inom arbetarklassens massorganisationer.

Men förutom att återupprätta fackföreningarnas inre demokrati, så måste arbetarklassen också återta rätten och möjligheten att utnyttja sina fackföreningar i kampen mot den kapitalistiska utsugningen. De anti-fackliga lagarna måste bekämpas, bojorna på fackföreningarna brytas upp och fackföreningarnas oberoende återupprättas.

Kampen mot de antifackliga klasslagarna måste föras i medvetande om att dessa i sig inte i

längden kommer att kunna hejda arbetarklassens kamp mot kapitalisterna, borgarklassen och deras stat. De antifackliga lagarna är verkningsfulla för den härskande klassen bara så länge som arbetarrörelsen behärskas och topprids av en byråkrati som har "respekt" och "känner ansvar" för lagarnas efterlevnad.

I det ögonblick då byråkraterna kastas ut, då deras diktatoriska ordning bryts ner och arbetarklassen står enad i sina demokratiska fackföreningar — i det ögonblicket är sådana lagar inte ens värda de papper de står skrivna på!

Därför är kampen för att återupprätta fackföreningarnas inre demokrati avgörande också för kampen mot de antifackliga klasslagarna — och för arbetarklassens möjligheter att möta den kapitalistiska krisutvecklingen med en kompromisslös arbetarpolitik!